

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **V.**, bývajúceho v S., zastúpeného JUDr. M., advokátkou so sídlom v S., proti žalovanej **I.**, bývajúcej v B., zastúpenej M., advokátom so sídlom v B., **o zrušenie práva spoločného nájmu bytu**, vedenej na Okresnom súde Senica pod sp. zn. 5 C 101/2007, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 24. júna 2008, sp. zn. 9 Co 95/2008, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov dovolacieho konania vo výške 70,60 € k rukám JUDr. M., advokátky so sídlom v S., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Senica rozsudkom z 28. januára 2008, č.k. 5 C 101/2007-109 zrušil právo spoločného nájmu účastníkov k družstevnému bytu č. X na 9. poschodí bytového domu súpisné číslo X. na ulici L. v S. a za člena družstva a nájomcu bytu určil žalobcu. Žalovanej uložil povinnosť vystáhnovať sa z bytu bez zabezpečenia bytovej náhrady a zaviazal ju nahradiť žalobcovi trovy konania. Rozhodol tak po zistení, že žalovaná po rozvode manželstva so žalobcom vyriešila svoju bytovú otázku nadobudnutím vlastníctva k inej nehnuteľnosti, o predmetný byt sa od jeho opustenia (20 rokov) nezaujímal (s výnimkou podania žiadosti o jeho odkúpenie, ktorú však podala až po začatí konania), nepodieľala sa na výdavkoch súvisiacich s jeho užívaním, ani nepreukázala ňou tvrdený dôvod opustenia bytu, ktorý mal spočívať v agresívnom správaní žalobcu. Skutočnosť, že žalovaná sa neskôr vzdala nehnuteľnosti nadobudnutej po opustení bytu v prospech svojho syna bez akejkoľvek protihodnoty, pričítal v jej neprospech. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Trnave na odvolanie žalovanej rozsudkom z 24. júna 2008, sp. zn. 9 Co 95/2008 napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdil a žalovanú zaviazal nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania. K námietke žalovanej, že súd prvého stupňa sa mal vzhľadom na zánik a vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov zaoberať aj vyporiadaním ich následne vzniknutého podielového spoluvlastníctva k členskému podielu v družstve, uviedol, že súd mohol v zmysle dispozičnej zásady občianskeho súdneho konania rozhodnúť len v medziach žaloby, pričom sa musel riadiť platnou hmotnoprávnou úpravou (§ 705 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka). Z tohto dôvodu v rámci konania niet priestoru na finančné vyrovnanie hodnoty členského podielu. Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil poukazom na § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktoré odôvodnila ustanoveniami § 241 ods. 2 písm. a/, b/ a c/ O.s.p. Namietala, že rozhodnutie súdu prvého stupňa nezohľadnilo tú skutočnosť, že medzi účastníkmi došlo pred podaním žaloby k vyporiadaniu bezpodielového spoluvlastníctva (uplynutím doby), v dôsledku ktorého každý z nich nadobudol výlučné vlastníctvo k polovici spoločného členského podielu v bytovom družstve. „Prikázaním“ celého členského podielu žalobcovi bez určenia náhrady pre žalovanú súd odňal žalovanej vlastnícke právo, neposkytol jej vlastníctvu rovnakú ochranu ako žalobcovmu a tiež jej znemožnil domáhať sa náhrady v budúcnosti. Tým zasiahol do ústavného práva žalovanej vlastniť majetok a porušil zásadu rovnosti účastníkov v konaní. Vec teda nesprávne právne posúdil, čím zároveň založil vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (odňatie možnosti konať pred súdom). Vzájomný návrh žalovanej (na priznanie náhrady za svoju časť členského podielu, resp. na rozhodnutie veci v jej prospech a priznanie takej náhrady žalobcovi) tiež posúdil nesprávne len ako obranu; nevylúčil ho na samostatné konanie, ani o ňom nerozhodol. Konanie je podľa žalovanej postihnuté i vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., nakoľko rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne a nezodpovedá zákonným požiadavkám odôvodňovania súdnych rozhodnutí. Z uvedených dôvodov žiadala napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu prvého stupňa zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Žalobca vo svojom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie zamietnuť. Nesúhlasil s tvrdením, že by v konaní došlo k odňatiu možnosti žalovanej konať pred súdom. Stotožnil sa s právnymi závermi súdu prvého stupňa i odvolacieho súdu a zdôraznil, že konanie o zrušenie

práva spoločného nájmu bytu nie je zo zákona spojené s iným konaním – t.j. s vyporiadaním bezpodielového spoluvlastníctva manželov alebo s vyporiadaním podielového spoluvlastníctva k majetkovým právam nadobudnutým bývalými manželmi v zmysle § 149 ods. 4 Občianskeho zákonníka.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods.1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno týmto opravným prostriedkom napadnúť (§ 236 a nasl. O.s.p.).

Dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej, proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci, a proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

Žalovaná dovolaním napadla rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nevykazuje znaky žiadneho z uvedených rozsudkov. Nejde o zmeňujúci rozsudok v zmysle § 238 ods. 1 O.s.p. Dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval, teda ani nemohol vysloviť svoj právny názor, od ktorého by sa odvolací súd odchýlil (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku, vo výroku ktorého odvolací súd prípustnosť dovolania nevyslovil (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Z tohto dôvodu je zrejmé, že dovolanie nie je v zmysle § 238 O.s.p. procesne prípustné.

Vzhľadom k zákonnej povinnosti (§ 242 ods. 1 O.s.p.) prihliadnuť na existenciu procesných väd konania, ktoré zakladajú tzv. zmätočnosť rozhodnutia, skúmal dovolací súd prípustnosť dovolania aj podľa § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť

účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľka procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdila a ich existencia nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

Dovolateľka v danej veci namieta procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. O procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., spočívajúcu v odňatí možnosti konať pred súdom, ide vtedy, ak súd v priebehu konania neumožnil účastníkovi vykonať práva priznané mu Občianskym súdnym poriadkom, a to najmä právo predniesť (doplniť) svoje návrhy, vyjadriť sa k rozhodným skutočnostiam, k návrhom na dôkazy a k vykonaným dôkazom, právo označiť navrhované dôkazné prostriedky, právo so súhlasom predsedu senátu dávať v rámci výsluchu otázky účastníkom (svedkom) a právo zhrnúť na záver pojednávania svoje návrhy, vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci (§ 101 ods. 1, § 117 ods. 1, § 118 ods. 1 a 4, § 123, § 126 ods. 3, § 131, § 211, § 215 O.s.p.). Vada konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. je dôsledkom porušenia práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces.

Obsahom práva na spravodlivý súdny proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému bez akejkoľvek diskriminácie reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav, a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces ale nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04).

Dovolateľka namietala tiež porušenie svojho práva na rovnosť v konaní. Toto právo je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva a rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky súčasťou práva na spravodlivý súdny proces a prejavuje sa vytváraním rovnakých procesných podmienok a rovnakého procesného postavenia subjektov, o ktorých právach a povinnostiach rozhoduje občianskoprávny súd. Rovnosť účastníkov v občianskom súdnom konaní bližšie charakterizuje § 18 O.s.p., podľa ktorého účastníci majú v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv. Táto zásada sa premieta aj v ďalších ustanoveniach Občianskeho súdneho poriadku, predovšetkým v ustanoveniach upravujúcich vedenie konania a priebeh dokazovania.

Z obsahu dovolania vyplýva, že zásada rovnosti v konaní mala byť v neprospech dovolateľky porušená tým, že súdy v dôsledku nesprávneho právneho posúdenia veci neposkytli jej vlastníctvu rovnakú ochranu ako vlastníctvu žalobcu. Ustanovenie § 237 písm. f/ O.s.p. ale dáva možnosť konať pred súdom do súvislosti s faktickou činnosťou súdu a nie s jeho právnym hodnotením veci zaujatým v napadnutom rozhodnutí. Právnym posúdením súd nemôže účastníkovi odňať možnosť konať pred súdom, lebo právnym posúdením sa mu neznemožňuje realizácia jeho procesných práv. Nesprávne právne posúdenie veci, ako aj tzv. iné procesné vady konania (ktorými dovolateľka prípustnosť dovolania tiež odôvodnila) sú síce relevantnými dovolacími dôvodmi, sami osebe však prípustnosť dovolania nezakladajú. Dovolací súd by sa nimi mohol zaoberať až vtedy, ak by dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Keďže existencia dovolateľkou namietanej vady konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. sa v dovolacom konaní nepreukázala, nemožno prípustnosť dovolania vyvodiť ani z tohto ustanovenia.

V súvislosti s tvrdením dovolateľky, že súd prvého stupňa sa mal vzhľadom na zánik a vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva účastníkov zaoberať aj vyporiadaním ich následne vzniknutého podielového spoluvlastníctva k členskému podielu v družstve (k čomu smeroval i „vzájomný návrh“ žalovanej vyhodnotený súdom prvého stupňa len ako obrana proti návrhu), dovolací súd poukazuje na správnosť záveru odvolacieho súdu, že v rámci konania o zrušenie práva spoločného nájmu bytu niet priestoru na finančné vyrovnanie hodnoty členského podielu. Dôvodom však nie je viazanosť súdu žalobou, ako vyslovil

odvolací súd, ale naopak skutočnosť, že súd v tomto prípade žalobou viazaný nie je. Z ustanovenia § 705 ods. 2 druhá veta Občianskeho zákonníka totiž priamo vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkmi (§ 153 ods. 2 O.s.p.). Súd teda musí v prípadoch, na ktoré sa citované ustanovenie vzťahuje, rozhodnúť striktne v jeho medziach. Vyporiadanie hodnoty členských práv a povinností spojených s užívaním družstevného bytu musí byť preto predmetom iného konania, v ktorom sa na výsledky konania o zrušenie práva spoločného nájmu bytu prihliada.

Vzhľadom k uvedenému dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie je v prejednávanej veci procesne neprípustné, preto ho v zmysle § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. odmietol. Riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, otázkou vecnej správnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu sa nezaoberal.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania voči žalovanej, ktorá úspech nemala (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd preto priznal žalobcovi uplatnenú náhradu trov dovolacieho konania spočívajúcich v právnom zastúpení advokátkou. Tarifná odmena za jeden úkon právnej služby (§ 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vyhlášky) je 53,49 €. Celkom trovy právneho zastúpenia predstavujú odmenu advokátky za 1 úkon právnej služby – písomné vyjadrenie k dovolaniu (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky), zvýšenú o 19 % DPH (10,16 €), ktorej je advokátka platiteľom, a náhradu výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné za tento úkon vo výške 6,95 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky); spolu 70,60 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 6. augusta 2009

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková